

CURIERUL CREȘTIN

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI DE KOLOZSVÁR-CLUJ — SZAMOSUJVÁR-GHERLA

PASTORALĂ DE RUSALII

IULIU

din mila lui Dumnezeu și grația Sfântului Scaun Apostolic al Romei,
Episcop român unit, Asistent al Tronului Pontifical,
Administrator Apostolic.

Veneratului Cler și Iubitului popor credincios

„Dar și pace dela Dumnezeu Tatăl Nostru și dela Domnul Nostru Isus Hristos”.

Venerați Frați și

Preaiubiți Fii!

Mângăitorul, Spiritul adevărului, coboară în ziua Rusaliilor deasupra Apostolilor. Se plinește făgăduința Mântuitorului Isus, primesc botezul Spiritului Sfânt și îmbrăcați cu putere de sus pleacă să fie mărturii, începând din Ierusalim și până la marginile pământului, așa cum le-a vestit Domnul. Pleacă pe calea lungă a veacurilor, până la sfârșitul lor, ei și urmașii lor legiuși, pentru a vesti mântuirea și izbăvirea din puterea morții, pentru a vesti evanghelia iertării și a păcii, pentru a lumina calea vieții întru Hristos Isus. Învierea și vieța sufletelor. Pacea lumii.

În această zi au început apostolii împlinirea poruncii primite dela Domnul; „*datu-mi-s'a toată puterea în cer și pe pământ. Drept aceea mergând învățați toate neamurile, botezându-i în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Spirit; învățându-i să păzească toate câte am poruncit vouă — și iată eu cu voi sunt în toate zilele până la sfârșitul veacurilor*“ (Mat. 8, 12—20).

Cu această împuternicire, primită dela Cel ce are toată puterea în cer și pe pământ, încep vestirea cuvântului vieții noi, în ziua Rusaliilor, pe înțelesul tuturor celor veniți la Sărbătoare din toate părțile lumii, fără frică și fără șovăire. La opreliște răspund cu hotărâre, prin rostul lui Petru: trebuie să ascultăm mai mult de Dumnezeu decât de oameni. Noi nu putem să nu vestim „*cuvintele vieții acesteia*“. Același cuvânt este rostit de Apostolul neamurilor „*vai mie dacă nu voi vesti*“; iar purtând legăturile pentru credința lui Hristos, spune cu tărie „*cuvântul lui Dumnezeu nu este legat*“.

Din Ierusalim pleacă vieța nouă pentru a se înstăpâni în lume, pentru a da nouă înfățișare și o nouă așezare lumii, în lumina adevărului lui Hristos Domnul. Lumea nouă, cu suflet nou. Suflet de sfințenie și bunătate, de adevăr și dreptate. Suflet stăpânit de sufletul dumnezeesc al iubirii. Acest suflet s'a revărsat în ziua Rusaliilor în chip de limbi de

foc. Insuflețiți de acest suflet împărtășesc tuturor neamurilor, fără deosebire, lumina vieții: *cuvintele vieții acesteia*. Împărtășesc tuturor din sufletul adevărului. Cheamă, îndeamnă cu stăruință întoarcere la Dumnezeu, la pocăință, la împăcare. Vestesc biruința vieții asupra morții și învierea întru Biruitorul morții, Isus Hristos. Aceasta este prima predică a Bisericii lui Hristos, care s'a născut în ziua de Rusalii, prin Petru temeliea ei, vârhovnicul apostolilor, aceasta este bunavestire care a străbătut nouăsprezece sute de ani până la noi. Aceasta va fi și ultima predică la sfârșitul veacurilor, în ziua cea deapoi: Biruința lui Hristos asupra morții și împărtășirea biruinței asupra morții a tot sufletul prin credință întru Hristos înviat din morți, învierea și vieața. Împărtășirea din sufletul Lui prin împărtășirea Darului Spiritului Sfânt. Așa răspunde Petru la întrebarea celor dintâi ascultători — „*ce vom face dar bărbați frați? Pocăiți-vă. (Întoarceți-vă cu părere de rău la Dumnezeu pentru păcatele voastre)* și să se boteze unul fiecare dintre voi în numele lui Isus Hristos, spre iertarea păcatelor voastre, și veți primi darul Sfântului Spirit“. Fap. 2, 37-38 Și se adause în ziua aceea ca la trei mii. Astfel începe o vieața nouă întru Hristos, prin împărtășirea Sfântului Spirit, vieață luminată de adevărul lui Hristos, de bunătate și sfințenie. Omul nou redesteptat din moartea păcatului la vieața darului Spiritului Sfânt, omul cu inima curată și sufletul drept. Semința mică de muștar încolțește, prinde rădăcină, crește mereu. Aluatul despre care a pomenit Domnul începe să dospească frământătura omenească. Puterea dumnezească a Spiritului Sfânt pătrunde tot mai mult în lume. Se înmulțesc miile, zecile de mii, milioanele, cu sutele de milioane. Se înalță Biserica lui Hristos, se înstăpânește împărăția lui Dumnezeu. În chip minunat, dar nu fără luptă grea și jertfa grea a martirilor. Luptă grea între lumină și întunec, între adevăr și minciună, între dreptate și nedreptate, între Hristos și Satana. Intre sufletul lui Hristos și sufletul veacului rău și păcătos. Dar biruința lumini crește din veac în veac, cu toată lupta grea între bine și rău. *Sângele martirilor devine sămânța creștinilor*.

Biserica lui Hristos izbită de valurile primejdioase ale veacurilor, străbate calea lor, neclintită, vestind cuvintele vieții întru Hristos, însuflețită de sufletul lui Dumnezeu, Spiritul Sfânt, Spiritul adevărului. Luminează calea sufletelor spre vieață și biruință.

Corabie de mântuire a fost și rămâne până la sfârșitul veacurilor. Purtătoare de lumină dătătoare de suflet și vieață.

Bisericii i s'au încredințat cuvintele vieții. Imbrăcată cu putere de sus le-a vestit și le vestește peste veacuri. Sufletul de vieață nouă, ce i-s'a încredințat, l-a dăruit oamenilor și lumii, pe calea lungă a celor nouăsprezece veacuri. Tot ce este lumină curată în vieața omenimii, este din acest izvor sfânt. Tot ce este suflet de bunătate, este din acest Spirit al adevărului. Tot ce este întemeiat pe cuvintele vieții acesteia, rămâne în mijlocul tuturor răsturnărilor. Tot ce este înafară de acest suflet, trece, se macină, se învechește și ca o haină netrebnică se lepădă. „*Iar Tu același ești și anii tăi nu se vor împuțina*“. „*Hristos același ieri, astăzi și același în veci*“. „*Cerul și pământul vor trece, iar cuvintele mele nu vor trece*“.

Dacă aruncăm privirea pe calea celor nouăsprezece veacuri, străbătute până azi, vom vedea calea bisericii dela cei cam 120 credincioși cari împreună cu apostolii și Maica Domnului așteptau pogorîrea Spiritului Sfânt, plinirea făgăduinței Domnului Isus, cale de lumină și înălțare, de întinerire din veac în veac, până la sutele de milioane de astăzi. Eșită din toate luptele, biruitoare, mai curată, mai luminată, mai puternică. Pe calea vea-

curilor au rămas toate cele învechite, lepădate, din veac și veac; tot ce a fost așezare omenească pe înțelepciune omenească.

Împărații s'au înălțat și s'au prăbușit, puternicii veacurilor au apus fără de urmă și pomenire, ori cu blestemată pomenire. Înțelepciunea veacurilor și a lumii s'a dovedit, deatâteaori, nebunie. Minunile de trei zile s'au spulberat. Nimic n'a rămas neatins și nemăcinat de dintele vremii, decât cuvântul Domnului, care este suflet și vieță.

„*Cerul și pământul vor trece iar cuvintele mele nu vor trece*“, pentru că sunt suflet și sunt vieță. Acest suflet a lui Dumnezeu rămâne în veac. Tot ce se întemeiază pe acest suflet rămâne în vieța vecilor. Acesta nu este un cuvânt ales sau învățătură frumoasă, aceasta este vieța din vieța Biruitorului asupra morții. Acesta este suflet din sufletul Lui. Vieță în cerșitor și vieță în împărat și domnitor. Vieță deopotrivă în tot ce se împărtașește din acest suflet. A fost revărsat în ziua Rusaliilor din belșug asupra apostolilor și prin ei și urmașii lor, asupra lumii întregi.

L'au înțeles cu toții în limbile lor în cari s'au născut, și l'au primit din prima zi: *Parți și Mezi și Elamiți și cei ce locuiesc în Mesopotamia, în Iudea, și Capadochia, în Pont și în Asia, în Frigia și în Pamfilia, în Egipt și în părțile Libiei, cele de lângă Cirene și cei veniți Romani, Jidovi și venetici, Creteni și Arabi*“. Fapt. Apost. 2, 9, 11.

Toți aceștia ascultau măririle lui Dumnezeu și au primit din sufletul lui Dumnezeu, revărsarea îmbelșugată a Spiritului Sfânt, asupra tuturor neamurilor. Același spirit, același suflet de vieță. Sufletul dragostei lui Dumnezeu, a reprimirii de fii. Sufletul înfrățirii tuturor, chemați la mântuire. Prin acest suflet suntem chemați, cu toții deopotrivă, la luminare și înălțare. Acesta este Spiritul adevărului, Spiritul Sfânt dătătorul de vieță.

Intru acesta a fost chemată lumea la vieță nouă, luminată, dumnezească. Lume nouă întemeiată pe suflet de adevăr, pe suflet de dreptate. Pe suflet de iubire și obștească înfrățire.

S'a dăruit tuturor neamurilor același Spirit al adevărului, aceeași luminare a sufletului, *același graiu de frate: iubirea*. Dacă se grăește acest graiu de iubire creștinească, este înțeles de toți și este bunăînțelegere între oameni. Este pace. Pacea Domnului, izvorită din Spiritul adevărului, din dragostea Lui.

Marea, jalnica, blestemata neînțelegere, care a aruncat omenirea în judecata înfricoșată pe care o trăim, este rodul lepădării Spiritului Sfânt, pe care l-am primit în sfântul Botez, pe care l-au primit sutele de milioane în sfântul Botez; întru care ne-am luminat, ne-am îmbrăcat în haină dumnezeiască, întru care ne-am lepădat de satana și ne-am unit cu Hristos. Acest Spirit Sfânt însă a fost lepădat de oameni. Cu adevărat *popoarele au întristat Spiritul Sfânt* cum spune foarte luminat Apostolul Pavel. Lumea a pierdut sufletul cel bun și s'a alăturat duhului rău. Ura și pisma s'au înstăpânit în lume, în locul iubirii de frate, iar din aceasta a urmat moartea. *Au întristat Spiritul Sfânt* și s'au alăturat aceuia pe care Domnul l-a numit ucigaș din început și tatăl minciunii. Duhul rău, duhul blestemat, care a ucis pe Avel. Acesta-i ucigașul dintru început. Locul mângâierii și al bucuriei l'a luat întristarea și durerea cea mare. S'au lepădat de Spiritul Sfânt și au pierdut pe Mângăietorul cel bun.

Mângăitorul pe care Domnul l-a trimis în lume. „*Voi ruga pe Tatăl, zice Domnul, să vă dea alt Mângăitor, ca să rămână cu voi în veci, Spiritul Adevărului*“.

Intr'o lume fără mângăiere, să întorcem sufletele iarăși la Dumne-

zeu și să-L rugăm să ne trimită pe Mângăietorul în sufletele noastre și în lumea întreagă. Să se înstăpânească în lume Spiritul adevărului și al dreptății, sufletul dragostei și al înfrățirii. Să învingă adevărul și dreptatea lui Dumnezeu și să se așeze pacea dreaptă în lume. Duhul răutății să piară din lume, iar sufletul iubirii față de toți deopotrivă, să încălzească inimile înfrățite întru acelaș Hristos Domnul nostru. Să se scoale Dumnezeu și să se risipească vrășmașii lui și să piară dela fața Lui toți cei ce-L urăsc pe Dânsul. Pogoare Mângăietorul, Spiritul adevărului, să lumineze sufletele și să încălzească inimile. Să facă să înțeleagă toți cuvântul măririlor lui Dumnezeu și a dragostei Lui, fiecare în limba în care s'a născut. Să vorbească toți o limbă a iubirii, ori în ce chip ar suna vorbele pe cari le rostesc. Să se înalțe cu toții la înălțimea vredniciei fiilor lui Dumnezeu, unde i-a ridicat Hristos. Acolo se grăește acelaș cuvânt de iubire între frați. Acolo stăpânește acelaș suflet de adevăr și dreptate. Acolo este *una și nedespărțită împărăția pe care o binecuvântăm: a Tatălui a Fiului și a Spiritului Sfânt.*

Acolo întru înălțimile sufletului luminat să cântăm cu toții, toate popoarele fără deosebire din lumea întreagă. „*Aminul*“ înfrățit dumnezește. *Atunci pacea lui Hristos va domni întru împărăția lui Hristos.*

Intru acest suflet se va așeza pacea bună în lume. Se va lumina cerul și se va înfrăți pământul. Va urma îmbrățișarea mare și sfântă a sutelor de milioane, însetată de toți. Se vor reînțoarce părinții și frații, soții și fiii. Lacrimile durerii vor fi înlocuite de lacrimile bucuriei celei mari și *Bunul Mângăitor* va mângăia și întări mamele văduve cu scumpii lor orfani.

Pentru această îmbrățișare, în lumina păcii celei mari, să ne rugăm iubiții mei în sfânta Zi a Rusaliilor. Să se pogoare limbele de foc ale *darului Spiritului Sfânt* care să trezească viața nouă și puternică creștinească și să dăruiască rod îmbelșugat iubirii creștinești pentru toții oamenii, făcuți la chipul și asemănarea lui Dumnezeu, fără deosebire. Demnitatea omului să strălucească în lumina învierii.

Fierbinte să se înalțe rugăciunea noastră înfrățită rostind cu pocăință și zmerenie:“

„*Impărate ceresc, Mângăitorule, Spirite al adevărului, carele puterindenea ești și toate le îplinești, vistieria bunătăților și dătătorule de viață, vino și te așează întru noi și ne curățește de toată spurcăciunea și mântuește, Bunule, sufletele noastre*“.

„*Darul Domnului Nostru, Isus Hristos și iubirea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Spirit să fie cu voi cu toți. Amin.*

„*Dragostea mea cu voi cu toți, întru Hristos Isus. Amin.*“

Dat la Reședința noastră episcopală de sfintele Rusalii, anul Domnului 1944, al episcopatului Nostru al XXVII-lea.

Nr. 2910—1944.

Episcop IULIU

Această pastorală se va citi poporului credincios în parohii de către Onorați Frați Preoți în prima zi de Rusalii, iar în filii în a doua zi de Rusalii și la nevoie în Dumineca următoare.

VII-1944.

PASTORALĂ DE RUSALII

IULIU

*din mila lui Dumnezeu și grația Sfântului Scaun Apostolic al Romei,
Episcop român unit, Asistent al Tronului Pontifical,
Administrator Apostolic.*

Veneratului Cler și Iubitului popor credincios

»Dar și pace dela Dumnezeu Tatăl Nostru și dela Domnul Nostru Isus Hristos«.

Venerați Frați și

Preaiubiți Fii!

Mângăitorul, Spiritul adevărului, coboară în ziua Rusaliilor deasupra Apostolilor. Se plinește făgăduința Mântuitorului Isus, primesc botezul Spiritului Sfânt și îmbrăcați cu putere de sus pleacă să fie mărturii, începând din Ierusalim și până la marginile pământului, așa cum le-a vestit Domnul. Pleacă pe calea lungă a veacurilor, până la sfârșitul lor, ei și urmașii lor legiuți, pentru a vesti mântuirea și izbăvirea din puterea morții, pentru a vesti evanghelia iertării și a păcii, pentru a lumina calea vieții întru Hristos Isus. Invierea și vieța sufletelor. Pacea lumii.

În această zi au început apostolii împlinirea poruncii primite dela Domnul; „*datu-mi-s'a toată puterea în cer și pe pământ. Drept aceea mergând învățați toate neamurile, botezându-i în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Spirit; învățându-i să păzească toate câte am poruncit vouă — și iată eu cu voi sunt în toate zilele până la sfârșitul veacurilor*“. (Mat. 8, 12—20).

Cu această împuternicire, primită dela Cel ce are toată puterea în cer și pe pământ, încep vestirea cuvântului vieții noi, în ziua Rusaliilor, pe înțelesul tuturor celor veniți la Sărbătoare din toate părțile lumii, fără frică și fără șovăire. La opreliște răspund cu hotărâre, prin rostul lui Petru: trebuie să ascultăm mai mult de Dumnezeu decât de oameni. Noi nu putem să nu vestim „*cuvintele vieții acesteia*“. Același cuvânt este rostit de Apostolul neamurilor „*vai mie dacă nu voi vesti*“; iar purtând legăturile pentru credința lui Hristos, spune cu tărie „*cuvântul lui Dumnezeu nu este legat*“.

Din Ierusalim pleacă vieța nouă pentru a se înstăpâni în lume, pentru a da nouă înfățișare și o nouă așezare lumii, în lumina adevărului lui Hristos Domnul. Lumea nouă, cu suflet nou. Suflet de sfințenie și bunătate, de adevăr și dreptate. Suflet stăpânit de sufletul dumnezeesc al iubirii. Acest suflet s'a revărsat în ziua Rusaliilor în chip de limbi de

foc. Insuflețiți de acest suflet împărtășesc tuturor neamurilor, fără deosebire, lumina vieții: *cuvintele vieții acesteia*. Împărtășesc tuturor din sufletul adevărului. Cheamă, îndeamnă cu stăruință întoarcere la Dumnezeu, la pocăință, la împăcare. Vestesc biruința vieții asupra morții și învierea întru Biruitorul morții, Isus Hristos. Aceasta este prima predică a Bisericii lui Hristos, care s'a născut în ziua de Rusalii, prin Petru temelă ei, vârhovnicul apostolilor, aceasta este bunavestire care a străbătut nouăsprezece sute de ani până la noi. Aceasta va fi și ultima predică la sfârșitul veacurilor, în ziua cea deapoi: Biruința lui Hristos asupra morții și împărtășirea biruinței asupra morții a tot sufletul prin credință întru Hristos înviat din morți, învierea și vieața. Împărtășirea din sufletul Lui prin împărtășirea Darului Spiritului Sfânt. Așa răspunde Petru la întrebarea celor dintâi ascultători — „*ce vom face dar bărbați frați? Pocăiți-vă. (Întoarceți-vă cu părere de rău la Dumnezeu pentru păcatele voastre)* și să se boteze unul fiecare dintre voi în numele lui Isus Hristos, spre iertarea păcatelor voastre, și veți primi darul Sfântului Spirit“. Fap. 2, 37-38 Și se adause în ziua aceea ca la trei mii. Astfel începe o vieața nouă întru Hristos, prin împărtășirea Sfântului Spirit, vieață luminată de adevărul lui Hristos, de bunătate și sfințenie. Omul nou redesteptat din moartea păcatului la vieața darului Spiritului Sfânt, omul cu inima curată și sufletul drept. Semința mică de muștar încolțește, prinde rădăcină, crește mereu. Aluatul despre care a pomenit Domnul începe să dospească frământătura omenească. Puterea dumnezească a Spiritului Sfânt pătrunde tot mai mult în lume. Se înmulțesc miile, zecile de mii, milioanele, cu sutele de milioane. Se înalță Biserica lui Hristos, se înstăpânește împărăția lui Dumnezeu. În chip minunat, dar nu fără luptă grea și jertfa grea a martirilor. Luptă grea între lumină și întunec, între adevăr și minciună, între dreptate și nedreptate, între Hristos și Satana. Intre sufletul lui Hristos și sufletul veacului rău și păcătos. Dar biruința lumini crește din veac în veac, cu toată lupta grea între bine și rău. *Sângele martirilor devine sămânța creștinilor*.

Biserica lui Hristos izbită de valurile primejdioase ale veacurilor, străbate calea lor, neclintită, vestind cuvintele vieții întru Hristos, însuflețită de sufletul lui Dumnezeu, Spiritul Sfânt, Spiritul adevărului. Luminează calea sufletelor spre vieață și biruință.

Corabie de mântuire a fost și rămâne până la sfârșitul veacurilor. Purtătoare de lumină dătătoare de suflet și vieață.

Bisericii i s'au încredințat cuvintele vieții. Imbrăcată cu putere de sus le-a vestit și le vestește peste veacuri. Sufletul de vieață nouă, ce i-s'a încredințat, l-a dăruit oamenilor și lumii, pe calea lungă a celor nouăsprezece veacuri. Tot ce este lumină curată în vieața omenimii, este din acest izvor sfânt. Tot ce este suflet de bunătate, este din acest Spirit al adevărului. Tot ce este întemeiat pe cuvintele vieții acesteia, rămâne în mijlocul tuturor răsturnărilor. Tot ce este înafară de acest suflet, trece, se macină, se învechește și ca o haină netrebnică se lepedă. „*Iar Tu același ești și anii tăi nu se vor împușina*“. „*Hristos același ieri, astăzi și același în veci*“. „*Cerul și pământul vor trece, iar cuvintele mele nu vor trece*“.

Dacă aruncăm privirea pe calea celor nouăsprezece veacuri, străbătute până azi, vom vedea calea bisericii dela cei cam 120 credincioși cari împreună cu apostolii și Maica Domnului așteptau pogorirea Spiritului Sfânt, plinirea făgăduinței Domnului Isus, cale de lumină și înălțare, de întinerire din veac în veac, până la sutele de milioane de astăzi. Eșită din toate luptele, biruitoare, mai curată, mai luminată, mai puternică. Pe calea vea-

curilor au rămas toate cele învechite, lepădate, din veac și veac; tot ce a fost așezare omenească pe înțelepciune omenească.

Impărății s'au înălțat și s'au prăbușit, puternicii veacurilor au apus fără de urmă și pomenire, ori cu blestemată pomenire. Înțelepciunea veacurilor și a lumii s'a dovedit, deatâteaori, nebunie. Minunile de trei zile s'au spulberat. Nimic n'a rămas neatins și nemăcinat de dintele vremii, decât cuvântul Domnului, care este suflet și vieată.

„*Cerul și pământul vor trece iar cuvintele mele nu vor trece*“, pentru că sunt suflet și sunt vieată. Acest suflet a lui Dumnezeu rămâne în veac. Tot ce se întemeiază pe acest suflet rămâne în vieța vecilor. Acesta nu este un cuvânt ales sau învățătură frumoasă, aceasta este vieța din vieța Biruitorului asupra morții. Acesta este suflet din sufletul Lui. Vieță în cerșitor și vieță în împărat și domnitor. Vieță deopotrivă în tot ce se împărtașește din acest suflet. A fost revărsat în ziua Rusaliilor din belșug asupra apostolilor și prin ei și urmașii lor, asupra lumii întregi.

L'au înțeles cu toții în limbile lor în cari s'au născut, și l'au primit din prima zi: *Parți și Mezi și Elamiți și cei ce locuiesc în Mesopotamia, în Iudea, și Capadochia, în Pont și în Asia, în Frigia și în Pamfilia, în Egipt și în părțile Libiei, cele de lângă Cirene și cei veniți Romani, Jidovi și venetici, Creteni și Arabi*“. Fapt. Apost. 2, 9, 11.

Toți aceștia ascultau măririle lui Dumnezeu și au primit din sufletul lui Dumnezeu, revărsarea îmbelșugată a Spiritului Sfânt, asupra tuturor neamurilor. Același spirit, același suflet de vieată. Sufletul dragostei lui Dumnezeu, a reprimirii de fii. Sufletul înfrățirii tuturor, chemați la mântuire. Prin acest suflet suntem chemați, cu toții deopotrivă, la luminare și înălțare. Acesta este Spiritul adevărului, Spiritul Sfânt dătătorul de vieată.

Intru acesta a fost chemată lumea la vieță nouă, luminată, dumnezească. Lume nouă întemeiată pe suflet de adevăr, pe suflet de dreptate. Pe suflet de iubire și obștească înfrățire.

S'a dăruit tuturor neamurilor același Spirit al adevărului, aceeași luminare a sufletului, *același graiu de frate: iubirea*. Dacă se grăește acest graiu de iubire creștinească, este înțeles de toți și este bunăînțelegere între oameni. Este pace. Pacea Domnului, izvorită din Spiritul adevărului, din dragostea Lui.

Marea, jalnica, blestemata neînțelegere, care a aruncat omenirea în judecata înfricoșată pe care o trăim, este rodul lepădării Spiritului Sfânt, pe care l-am primit în sfântul Botez, pe care l-au primit sutele de milioane în sfântul Botez; întru care ne-am luminat, ne-am îmbrăcat în haină dumnezeiască, întru care ne-am lepădat de satana și ne-am unit cu Hristos. Acest Spirit Sfânt însă a fost lepădat de oameni. Cu adevărat *popoarele au întristat Spiritul Sfânt* cum spune foarte luminat Apostolul Pavel. Lumea a pierdut sufletul cel bun și s'a alăturat duhului rău. Ura și pisma s'au înstăpânit în lume, în locul iubirii de frate, iar din aceasta a urmat moartea. *Au întristat Spiritul Sfânt* și s'au alăturat aceluia pe care Domnul l-a numit ucigaș din început și tatăl minciunii. Duhul rău, duhul blestemat, care a ucis pe Avel. Acesta-i ucigașul dintru început. Locul mângăierii și al bucuriei l'a luat întristarea și durerea cea mare. S'au lepădat de Spiritul Sfânt și au pierdut pe Mângăietorul cel bun.

Mângăitorul pe care Domnul l-a trimis în lume. „*Voi ruga pe Tatăl, zice Domnul, să vă dea alți Mângăitori, ca să rămână cu voi în veci, Spiritul Adevărului*“.

Intr'o lume fără mângăiere, să întoarcem sufletele iarăși la Dumne-

zeu și să-L rugăm să ne trimită pe Mângăietorul în sufletele noastre și în lumea întreagă. Să se înstăpânească în lume Spiritul adevărului și al dreptății, sufletul dragostei și al înfrățirii. Să învingă adevărul și dreptatea lui Dumnezeu și să se așeze pacea dreaptă în lume. Duhul răutății să piară din lume, iar sufletul iubirii față de toți deopotrivă, să încălzească inimile înfrățite întru acelaș Hristos Domnul nostru. Să se scoale Dumnezeu și să se risipească vrășmașii lui și să piară dela fața Lui toți cei ce-L urăsc pe Dânsul. Pogoare Mângăietorul, Spiritul adevărului, să lumineze sufletele și să încălzească inimile. Să facă să înțeleagă toți cuvântul măririi lui Dumnezeu și a dragostei Lui, fiecare în limba în care s'a născut. Să vorbească toți o limbă a iubirii, ori în ce chip ar suna vorbele pe cari le rostesc. Să se înalțe cu toții la înălțimea vredniciei fiilor lui Dumnezeu, unde i-a ridicat Hristos. Acolo se grăește acelaș cuvânt de iubire între frați. Acolo stăpânește acelaș suflet de adevăr și dreptate. Acolo este *una și nedespărțită împărăția pe care o binecuvântăm: a Tatălui a Fiului și a Spiritului Sfânt.*

Acolo întru înălțimile sufletului luminat să cântăm cu toții, toate popoarele fără deosebire din lumea întreagă. *„Aminul“ înfrățit dumnezește. Atunci pacea lui Hristos va domni întru împărăția lui Hristos.*

Întru acest suflet se va așeza pacea bună în lume. Se va lumina cerul și se va înfrăți pământul. Va urma îmbrățișarea mare și sfântă a sutelor de milioane, însetată de toți. Se vor reîntoarce părinții și frații, soții și fiii. Lacrimile durerii vor fi înlocuite de lacrimile bucuriei celei mari și *Bunul Mângăitor* va mângăia și întări mamele văduve cu scumpii lor orfani.

Pentru această îmbrățișare, în lumina păcii celei mari, să ne rugăm iubiții mei în sfânta Zi a Rusaliilor. Să se pogoare limbele de foc ale *darului Spiritului Sfânt* care să trezească vieța nouă și puternică creștinească și să dăruiască rod îmbelsugat iubirii creștinești pentru toții oamenii, făcuți la chipul și asemănarea lui Dumnezeu, fără deosebire. Demnitatea omului să strălucească în lumina învierii.

Fierbinte să se înalțe rugăciunea noastră înfrățită rostind cu pocăință și zmerenie:“

„Impărate ceresc, Mângăitorule, Spirite al adevărului, carele pretutindenea ești și toate le împlinești, vistieria bunătăților și dătătorule de vieță, vino și te așează întru noi și ne curățește de toată spurcăciunea și mântuește, Bunule, sufletele noastre“.

„Darul Domnului Nostru, Isus Hristos și iubirea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Spirit să fie cu voi cu toți. Amin.“

„Dragostea mea cu voi cu toți, întru Hristos Isus. Amin.“

Dat la Reședința noastră episcopală de sfintele Rusalii, anul Domnului 1944, al episcopatului Nostru al XXVII-lea.

Nr. 2910—1944.

Episcop Dr. IULIU HOSSU
administrator apostolic

Această pastorală se va citi poporului credincios în parohii de către Onorați Frați Preoți în prima zi de Rusalii, iar în filii în a doua zi de Rusalii și la nevoie în Dumineca următoare.

Primire la sf. Teologie

În acest an concursul, de primire la sf. Teologie se va ține în ședința consistorială din 17 Iunie.

Vor fi primiți elevii absolvenți de liceu cu bacalaureat și absolvenți de școala normală cu diplomă de învățător, cari au o vocațiune și sunt înzestrați cu aptitudinile fizice și morale necesare și vreau să fie preoți după Inima lui Ișus.

Cei cari doresc să fie primiți în clerul tinăr al diecezei, vor prezenta cererile Preaveneratului Ordinariat episcopesc până la data de 15 Iunie a. c.

Cererii i-se vor anexa aceste acte:

1. Extras de botez dela preot.
2. Diploma de bacalaureat sau de învățător în original.
3. Certificat de moralitate dela preotul propriu și dela profesorul de religie din ultimul an de școală.

Parohul să dea informații și despre părinții și familia candidatului.

Aceste certificate vor fi prezentate în plic închis și sigilat.

Vor fi primiți numai tineri români uniți, cari îndeplinesc condițiile cerute.

Între actualele împrejurări nu e posibilă stabilirea taxei de întreținere. Se va face mai târziu.

În cadrele posibilităților studenților cu purtare excepțională și sânguință la studii se acordă reduceri de taxe.

Toți aspiranții se vor prezenta în dimineața zilei de 17 Iunie orele 8 la Academia teologică, spre a se supune la vizita medicală și examenul cânt, după care urmează primirea la teologie.

Frații Preoți, cele de mai sus le vor publica în biserică, îndemnând pe tinerii buni să îmbrățișeze misiunea de apostoli.

Nagyvárad-Oradea, șed. consistorială din 18 Mai 1944.

Nr. 1522—1944.

Donație pentru biserica din Érszakács-Săcășeni

În aceste vremuri de cras materialism, când lumea ahtiază după acu-

mulare de bunuri materiale și este chinuită de asigurarea, augmentarea și plasarea celor agonisite, gesturile inimoase și generoase sunt destul de rare.

De-aceia dania de 2.000, două mii de Pengő, în scopul terminării bisericii din filia sus numită, făcută de Părintele Vasile Holbea și soția Emilia Holbea născută Rezei, din parohia Pățalușa, apare într'o lumină specială.

Facă Domnul ca acest gest mărimos să găsească ecou și în alte inimi bune și să fie urmat spre a se putea termina lăcașul de închinare a credincioșilor buni dar lipsiți de cele materiale.

Bunul Dumnezeu să primească obozul dat cu inimă bună și să răsplătească însutit pe donatori.

Nagyvárad-Oradea, șed. consistorială din 18 Mai 1944.

Nr. 1523—1944.

Necrolog

† Păr. IOAN OLTEAN

Cu profundă durere aducem la cunoștință Ven. Cler Eparhial, că Mon. Ioan Oltean, fost paroh și protopop în Alsószopor-Supurul de Jos, și profesor la Nagykaroly-Carei, a trecut la cele veșnice în Sibiu, în ziua de 4 Martie crt. în al 62-lea an al vieții și 37-lea al Preotiei.

Frații Preoți, vor aduce la Altarul Domnului sufragiile pii îndatinate pentru odihna sufletului adormitului în Domnul.

Odihnească în pace!

Nagyvárad-Oradea, 25 Martie 1944.

Nr. 1534-1944.

† Păr. IOAN M. GÂRLEANU. O. F. M. C.

Cu cea mai adânc simțită durere împărtășim Ven. Cler diecezan știrea prea tristă a trecerii la cele veșnice al mult regretatului Părinte Ioan M. Gârleanu, franciscan român, unit, fost paroh

II. la Catedrală, întâmplată în ziua de 15 Martie crt. la Mănăstirea franciscană din Săbăoani-Moldova, în al 52-lea an al vieții sale, și al 22-lea al binecuvântatei și rodniciei sale preoții, închinată în întregime Domnului și muncind cu un zel apostolic neegalat pentru suflete, timp de mai bine de 10 ani în Eparhia Noastră.

Pentru odihna sufletului lui, Frații Preoți vor aduce la altarul Domnului sufragiile pii obișnuite.

În veci pomenirea lui!

Nagyvárad-Oradea, 16 Aprilie 1944.

Nr. 1535-1944.

Episcop Dr. Iuliu Hoss
Administrator apostolic

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A kolozsvári kőr Eparhiájának

Könyvtárához, terjesztésére
engedélyezem.

Nagyvárad, 1944. IV. 17. nap

Hoss

1944/228/244

Concurs de primire în clerul tânăr

Prin aceasta invităm Veneratul Cler să aducă la cunoștință tinerilor absolvenți de liceu cu bacalaureat din parohiile și filiile ce le păstoresc că în acest an concursul de primire în clerul tânăr eparhial se va ținea în ziua de 13 Iunie.

În consecință, numai acei tineri cu studiile sus amintite cari doresc să fie primiți în clerul tânăr al Eparhiei de Kolozsvár-Cluj Szamosujvár-Gherla, pe anul I al Academiei de Teologie vor înainta acestui Ordinariat cel târziu până la 10 Iunie a. c. o cerere scrisă cu mâna proprie însoțită de următoarele acte:

1. Diploma de bacalureat în original.

2. Extras de botez.

3. Extras de naștere dela oficiul stării civile.

4. Certificat de moralitate dela oficiul parohial al domiciliului recurentului care este a ni se trimite direct din oficiu.

5. Certificat de conduită dela profesorul de religie în ultimul an de liceu, care de asemenea se va trimite direct.

6. Declarația semnată de părinți sau tutori în prezența alor 2 martori și vizată de Primărie, prin care se va obliga că, dacă cel primit în cler ar părăsi Seminarul în timpul studiilor teologice, sau după terminarea lor, nu s'ar preoți, vor restitui Eparhiei toate speșele împreunate cu creșterea și prevederea în Seminar.

Candidații se vor prezenta în cancelaria eparhială din Kolozsvár-Cluj, Mussolini 26, la ora 8, în dimineața zilei de 13 Iunie crt. când vor fi supuși unui examen medical și unei probe de citit cu litere cirile.

Taxa de întreținere în Seminar se va stabili ulterior.

Onorat Frățiile Voastre veți face cunoscut acest concurs absolvenților de liceu cu bacalaureat, îndemnând pe

cei buni să urmeze chemarea Domnului.

Kolozsvár-Cluj, din ședința consistorială ținută în 24 Mai 1944.

Nr. 2856—1944.

Ordin privitor la instituția „Levente”

Circulara Onoratului Minister de Honvezi cu nr. 139.037 eln. 1944 din 17 Februarie interzice în modul cel mai strict ca în viitor comandații instituției Levente să folosească înjurături și vorbe vulgare. Publicăm mai la vale, întreg textul circularei pentru a-l cunoaște și în caz că nu s'ar observa întocmai a raporta forului superior fără orice amânare.

„Deja în mai multe rânduri atât verbal cât și în scris, am atras atenția conducătorilor, ca să se rețină atât dela înjurături cât și dela vorbe necuviincioase. Cu toate acestea din mai multe locuri au sosit plângeri în cari s'a arătat că în timpul cursurilor de levente și a timpului de instrucție conducătorii de Levenți au înjurat și au ținut conversații vulgare”.

„Deoarece această incalificabilă procedură compromite nu numai autoritatea și creditul instrucției de Levenți, distruge în sufletul tineretului însuși principiile de Dumnezeu și familie, pe cari se razimă vieața națiunii, ordonăm în modul cel mai sever, ca toți conducătorii tineretului să aibă o comportare corespunzătoare scopului sublim și nobil al instituției de Levente. În caz contrar cu rigoare fără milă voi proceda față de cei vinovați”.

Kolozsvár-Cluj, din ședința consistorială ținută în 2 Maiu 1944.

Nr. 1291-1944.

Diurnele preoților asistenți ai instituției „Levente”

Se publică spre luare la cunoștință și conformare următoarea hotărâre a On. Minister de Honvezi Nri. 140.340,

eln, 40. e. 1944, privitor la diurnele preoților instituției „Levente“ pentru anul 1944.

„In legătură cu călătoriile de serviciu a preoților „levente“ numiți în baza ordinului Nr. 142.241, eln. Honv, 1943 comunic următoarele:

1. La călătoriile provenite din cauza serviciilor în baza capitolului E 26 C. punctul f. se vor elibera foi de drum militare pentru vagon clasa II a trenului personal. Aceste foi de drum în anul curent numai hdt. lev. pk. sunt în drept să le elibereze.

2. Pentru împlinirea funcțiilor normale în anul prezent din principiu nu se eliberează foi de drum. Se excepționează cazurile în cari e absolut necesară călătoria cum sunt diferențele grave în cauzele: religioase morale personale, naționale. Durata acestor misiuni se va reduce la minimum.

3. Preoții în misiuni, înafară de costul biletului vor beneficia de 18 pengö diurnă, respective de fracțiunea corespunzătoare timpului petrecut în misiune asemenea funcționarilor din cl. VIII-XI, de salarizare.

4. Cheltuelile obvenite cu acestea misiuni se vor deconta din creditul deschis cu Ord. Nr. 140.128, eln. VIII. Csf. 1944. ținând seamă că totalul

cheltuielilor pe anul 1944 și după Hdt nu poate trece peste 1500 pengö.

5. Chestiunile privitoare la anul 1945 se vor fixa la vreme.

Din ordinul Ministerului
v. Solymossy Ulászló vörgy. s. k.

Kolozsvár-Cluj, din șed. Consist. ținută la 6 Aprilie 1944.

Nr. 2161—1944.

Pentru levenții școlari

Conducerea regnicolară a Institutului levente ne-a trimis un ordin circular Nr. 725 (183) eln lhnov.—1944, care îl aducem la cunoștiința Veneratului cler, pentru a cere respectarea lui în caz de nevoe, cuprinsul căruia este următorul:

„In legătură cu recercarea Primateului Ungariei, deoarece anul școlar din cauza împrejurărilor de războiu s'a sfârșit, ordon, ca levenții școlari, întocmai ca levenții extrașcolari, să ia parte în corpore la liturghie în Dumineci și Sărbători precum și la educația morală ce se ține în cadrele ocupațiunii lor.

Kolozsvár. Cluj, 11 Maiu 1944.

Nr. 2564—1944.

ss. indescifrabil

Episcop IULIU

VECHEA IERARHIE BISERICEAȘĂ DIN TRANSILVANIA

Cercetătorii vechilor documente se plâng, și cu tot dreptul, de marele și aproape nepătrunsul întunec ce învălue trecutul neamului nostru. Într'o publicație apărută, nu cu mult înainte de războiul actual, la Oxford, autorul atrage luarea aminte a cetitorilor săi, că soarta a fost atât de nemiloasă cu acest popor, încât numele și istoria lui nu figurează în arhive, într'o măsură ce nu are precedent, și nu se mai întâlnește la nicio altă țară europeană.

Care sunt începuturile organizării sociale de stat, a vieții civile, a rapoartelor cu vecinii? Când începe întâia înjghebare politică, sub ce formă? Dar viața bisericească? Un lucru e cert: noțiunile care exprimă conținutul esențial al crezului nostru sunt de obârșie latinească. Însă despre o ierarhie bisericească latinească putem spune foarte puțin: la dreapta Dunării abia sunt cunoscute numele unor episcopii și ale ierarhilor lor. Când apar primele documente despre existența vlădicilor din stânga Dunării, vremea își depănase în taină și întunec, firul lung al întâmplărilor de o mie de ani. O și mai mare ceață învălue începuturile înjghebării de viață bisericească în Transilvania. Cunoaștem o metropolie la Alba Iulia, unde vlădicii s'au succedat într'un șir aproape neîntrerunt până la Atanasie și Ioan Giurgiu de Patachi. De când datează această vlădicie? E interesant că Samuil Clain (Timotei Cipariu: Scurtă notiție a Episcopatului Fogarașului în Schematismulu diecesanu dein a. 1842), dă un catalog al episcopilor de Alba Iulia, începând șirul lor dela 1348 și numărând până la anul 1698, treizeci de vlădici. (Dipticul metropolitan urmează o altă succesiune cronologică, e însă incompletă): Ioan 1348—1365; Niceforu I. 1366—1376; Theofan 1376—1391; Niceforu II. —1402; Dionisiu 1404—1414; Nicolae I. —1426; Arsenie, 1428—1438; Euthimiu 1439—1448; Basiliu —1456; Nicolae II. 1459—1470; Theodosiu 1470—1478; Ioan II. —1506; Theoctist —1519; Gherasim 1521—1529; Ioreste I. 1531—1537; Theofil I. 1538—1553; Stefan I. 1553—1560; Ghenadie I. 1562—1585; Ioan III. —1602; Iosif I. —1613; Daniil —1618; Saba I. 1618—1625; Ghenadie II. 1627—1639; Ioreste II. 1640—1648; Simeon Ștefan II. 1648—1656; Iosafat —1658, Saba II. —1660 (+ 1678); Varlaam —1680; Iosif II. Budai, 1680—1686; Teofil —1698.

Catalogul acesta e lipsit însă de valoare

istorică; chiar și seria episcopilor dela 1600 încoace e deasemenea defectuoasă.

Timotei Cipariu propune o altă serie, indicând și documentele din care cunoaște numele și timpul de păstorire ale vlădicilor ardeleni (în Acte și Fragmente latine românești. Pentru istoria bisericii romane mai ales unite, Blasiu 1855):

Varlaam, 1527 sau 1537 (scrisu pre unu genuchiaru datu de Petru Voda ce se află între clenodiile A. Episcopesci);

Paul Tordași, 1569;

Ghenadie I, 1580. (Cazani'a de Brasiou de in același anu);

Ioan din Prislop, 1595 (in diplom'a lui Sig. Bathori de in 4 Iul. 1595 — pana la anul 1599 semnatu pre bătiulu A. Episcopescu de argentu donatu de Michael Voda, ore-candu între clenodiile episcopesci);

Teoctist, 1605—1609, (in Cronic'a sincrona de in archivulu beserecei S. Nicolau in Brasiou);

Dositeiu, 1627;

Ghenadie II, 1628—1640 (in daiteri'a de in 4 Dec. ac. a., și in Pravil'a de Govora de in 1640);

Ilie Oreste, 1641—1643 (in Cazani'a de Belgradu de in 1641, și diplom'a lui Rakotzi de in 10 Oct. 1643);

Simeon Ștefan, (St. Simonoviciu) 10 Oct. 1643—1651, (in dipl. mai susu citata, in N. T. dein 1648 in Psaltirea dein 1651 și in diplom'a la Pray, hier. tom II, pag. 409, seq. totu in acelu anu);

Daniil;

Saba I. Brancoviciu, 28 XII 1656—2, VII 1680, (diplom'a lui G. Rakoczi);

Iosif Budai, 23 VIII 1680—1682 (in Decretum depositionis Archiepiscopi quondam Alba-Iuliensis Sabbae Brancovics, cum punctis instructionis pro neo-electo A. eppo Iosepho Budai die XXVIII Dec. MDCLXXX);

Iosaf (Iosafat), 1682;

Saba II, Vestemeanul, — 1687;

Vaarlam II, 1687—1690;

Teofil (Toma Seremi din Teiuș), 18 IX-1692—1697;

Athanasie I, ales 22 I, 1698 „sub care unirea s'a întemeliatu“.

Acelaș mare cărturar, Timoteiu Cipariu, amintește în menționata publicație și de alte episcopii aici în Transilvania, episcopii „sufragane“, despre a căror „sufragani nu se sciu anumitu, că scaunele loru se vedu cu multu în ainte de unire a se fi ștersu, pentru care și Metropoliții Albei Iulei acumu

mai târziu portau și titlurile acestora scaune seau ale mai multora“ :

Feleacu (întru unu Evangeliu serbescu dein a 1474 ce se afla la beserec'a de acolo, și s'a scrisu pentru episcopulu Daniel, de la care și astăzi sunt remasitie totu acolo împreună cu carti de impartire);

Rév—Vadu (in N. T. de 1648, Euchol, de 1689, diploma lui Simon Stefanu și in dalteri'a de 1628);

Beiuș (in Cartea lui Inocentiu III dein a 1205);

Bistra (in diplom'a A. Episcopului Stefanu dein a 1651, unde se numesce Saba Episcopulu dela Bistra);

Szatmárnémeti—Sătmar (in dalteri'a lui Genadiu dein 1628);

Máramaros—Maramureș (in mai multe titluri A Episcopesci, pr. in N. T. de Belgradu de a 1648, in Euch de 1689; și in diploma dein Pray. hier. tom. II, p. 409, prein care pune Episcopu pre Parteniu);

Nagyvárad—Oradea Mare (in Cazani'a de Brașiov dein a 1591, și in dalteri'a lui Cenadiu dein a 1628);

Mureșiana lângă Csanád-Cenad, (unde in diftele Sf. Ștefanu era manastire greceasca, și apoi se fece episcopu S. Gerardu pre la a 1035— Acta S. Gerardii ed. A. Carol, 1790, p. 319 sqq și Pray hier. Tom. II p. 290 sqq);

Silivaș, lângă Hațeg (in Euchol. de a 1689);

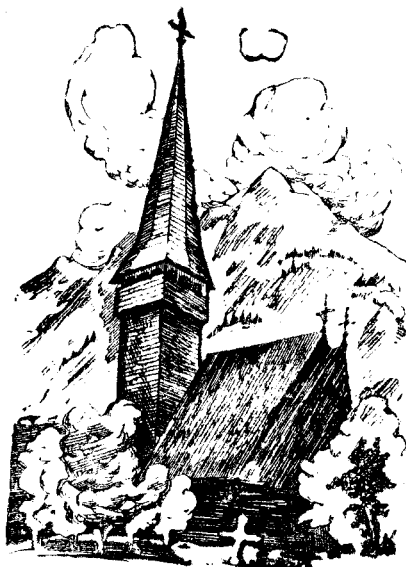
Gioagiu de sus, lângă Alba-Iulia (in diploma Isabelei dein 1557 pentru Christoforu ep. Giuagiului la Benkő Milcov. Tom. II p. 145 și la Petru Maior ist. bis. p. 164);

Galatiu, lângă Făgăraș (la Samuil Clain in Diction. rom. ms., care acum e peritu, cu aceste cuvinte: „1469 Macarius Eppus. Galatiensis obtinet a Principe mandatum ad magistratum Cibiniensem ut cathedaticum suum a presbyteris valachis accipere possit“.

Natural că aceste vlădicii n'au fost așezăminte statornice, cu o succesiune neîntreruptă de ierarhi, — deși marele învățat dela Blaj le numește de „sufragane“ a Mitropoliei de Alba Iulia ci ele au durat, cât au fost in vigoare factorii politici-istorici, cari le-au întemeiat, sau au contribuit la alcătuirea lor. Deasemenea, nici vlădicia celor doi episcopi români uniți cu Roma, Mateiu și Macarie, amintiți între anii 1440 și 1475 și numiți de Papa dela Roma, pentru cei vreo 30.000 români catolici nu dăinuiește multă vreme. Legăturile bisericești ale românilor din acel timp se schimbă după legăturile politice cu țările învecinate.

Multe s'au scris in legătură cu acele vremi și cu cele cari au premers, și multe se vor mai scrie. Cine știe poate că in viitor un singur document uitat in rafturile mai puțin cercetate ale vreunei biblioteci, sau in scoarța de legătură a unei cărți vechi, aruncate cine știe de când, in vreun pod de biserică, sau poate niște pomelnice săpate in piatră, care zac acum sub mușuroaiele vreunui cimitir de mult părăsit, să aducă o lumină nouă, și să dezvăluie taina unui trecut, pe care soarta se încăpățânează parcă anume să-l țină in întunec.

P. Emilian Lemeny

MISTERUL PERSECUȚIEI

Nu putem înțelege cum se poate ca Biserica, aceea care a făcut civilizația și a dat un sens și o valoare națiunilor, trebuie să fie rasplătită cu atrocități de matricidiu. Nu putem înțelege de ce pentru divinitatea ei nu-i ofera în fiecare zi, trebuie să fie compensată cu violențe de păgânism.

Fiindcă ne educa fiii, e expulzată din școli; pentru că asistă pe cei bolnavi și diformi, e alungată din spitale; pentru că promovează cele mai mari opere de artă, pentru desfătarea și inspirarea omului, i se incendiază bisericile și mănăstirile. Învăța castitatea matrimonială și, în timp ce se pretinde că se ridică natalitatea, ea e oprită de a se amesteca în căsătorie, care e o taină.

A păstrat pentru Europa cultura, care fără preoți și călugări ar fi fost căcată în picioare de călăreții asiatici și de navigatorii nordici, și totuși îi contestă dreptul de a învăța. Oameni cari s'au înfruptat din bucatele dăruite de călugării cerșetori, când găsesc o mâncare mai bună, încep să ocă-

rască și să-i lovească pe binefăcători; în timp ce surorilor cari au adunat cu mari greutate ajutoare pentru săraci, li se fură casele și reputația.

Ori, toate acestea, omeneste vorbind, n'au niciun sens. E o aberație prea sălbatică, o absurditate prea satanică, o nebunie sinucigașe prea imbecilă pentru a se putea explica cu argumente omenești. E de fapt un mister. Misterul persecuției. Se persecută Biserica pentru că e Biserica. Fidelitatea față de Hristos aduce cu sine crucificarea la care continuă să fie condamnat trupul mistic, care e Biserica. Dela începutul și până la sfârșitul slujbei apostolice a sf. apostol Pavel se depană ideea că zidirea Impărăției lui Dumnezeu este o operă de suferință, pentru a completa ceea ce lipsește patimei Omului-Dumnezeu răstignit, în favorul trupului Lui, care e Biserica. Din acest motiv de aproape două mii de ani trupul său mistic sângerează.

I. Giordani — N. p. C.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DUBIUL SUBIECTIV ȘI DEZECHILIBRUL CREDINȚEI

IN FAȚA CREDINȚEI

Este natural de nota omeneșcului, atât atitudinea afirmației de dragul afirmației, cât și atitudinea negației de dragul negației. Și'n aceeași ordine de idei, omeneșcul se realizează pe sine la fel prin dezechilibrul credinței, ca și prin așa zisul dubiu subiectiv. Ambele sunt extreme și în dezbăte extremele sunt accesibile și chiar preferate de înțelepciunea omenească.

Iată de ce mi-ara ales în eseu de față să tratez în mod schematic cele trei atitudini de preferință și trasându-le coordonatele spațiale, graduale și de efect, să exemplific mai pe larg atitudinea ce mi se pare mai rațională.

În școala carteziană și mai ales după ea, stabilizarea echilibrului rațional se baza în întregime pe balastul propoziției: „Dubito ergo sum“. Ceace voia să'nsemne, că dubitând de orice existență, sau realitate, reușești să despici cele mai compacte întreprinderi de orizonturi misterioase, sau pentru o și mai mare claritate — sub semnul adeziunii unanime — dubiul cartezian ar fi vrut să fie coincident cu dubiul studios, ce'n ultimă

analiză nu este altceva decât, preludiul unor forme de investigații.

Cum însă niciun principiu nu reușește a se traduce, a se coagula din imaterialitatea gândirii în literele corespondențelor verbale, fără de nicio ușoară deformare, sau chiar denaturare, natural și această atitudine primește caracteristici și însușiri, ce nu-i sunt de loc inerente. Astfel că la naștere din acest organism, debil de altfel, prin procese de interpretări fabuloase, principii de genul fantomaticului principiu al dubiului subiectiv, sau răsunătorului principiu empiric.

Iată desenat schematic conturul subiectului, ca după ce voiu argumenta netemeinicia celor de mai sus și voiu dovedi pericolul celui alt extrem, dezechilibrul credinței, să-mi pot susține logic teza, ce face apologie drumului de mijloc.

Dar fiindcă omului îi place mai mult concretul, voiu desfășura eseu de față în complexul unei întâmplări. Am zis complex, ca să-mi pot defini mai bine camaradul cu

care mi-a fost dat să stau de vorbă, și care fără nicio exagerare era: complex!

Căci în fața problemelor imense ale existenței adoptase cu schimburi adecvate cele trei atitudini amintite adineaori: în fața problemei cauzalității, fiind adeptul principiului empiric — materia; — în fața problemei existenței și conviețuirii social-morale, fiind stegarul utilitarismului — confundând „utilul” cu „binele”, sub sfera ego-centrismului omenesc — și în stârșit în fața problemei spiritualiste, fiind fanatizatul doctrinei dubiului subiectiv — căci cu virulitatea fizică, în exces de patimi, simpatiza cu teza nihilistă și ipso-facto în cadrul subiectivului, nu admitea altă teză.

Fără doar și poate, m'am convins că fenomenul convertirii pentru sine n'ar fi putut deveni realitate, fără să nu se fi debarasat de „dubiul subiectiv”. Căci viața sufletească, prin acest dubiu, era stânjenită în cele două elemente vitale: elementul volotiv și afectiv, cari erau completamente pasive, ba chiar potrivnice fenomenului de convertire, pe când cel intelectual prea obosit, să mai poată fi ogînda radiațiunii spirituale.

Și a durat acest dezzechilibru morbid mult timp, și tocmai când chingile suferinței îl vădiau pierdut — paradoxal — prin această zguduire din temelie, balanța subrezită a sufletului său părea că-și va regăsi echilibrul. (Intr'un eseu viitor voi trata problema echilibrului și a convertirii).

Și fiindcă sunt convins că'n climatul dubiului subiectiv e imposibilă orice încercare de credință și numai de ordin supra-natural în sensul harului divin, chiar și'n acest caz, excluzând în mod minunat dubiul — căci nu cred să existe două sfere de noțiuni mai exclusive ca dubiul subiectiv și credința — se pare potrivit să ne oprim puțin asupra acestui fenomen.

I. Dubiul subiectiv

Sau cu alte cuvinte, negație de dragul negației, sau și mai clar, a nega, complăcându-te în negație.

Și nu este teren în care să nu poată subsista, căci doar e obviu principiul după care nicio realitate nu-și poate făuri adevărată absolută, fără interpretări și contra-interpretări. Ceea ce ar vrea să însemne că nu există adevăruri absolute? Nu! Din contră, mărginirea intelectului nostru prinde realitățile șubred.

(Semnificativ e în acest sens argumentul Filosofiei creștine: Soarele e cuprins de văzul nostru totdeauna în absolutul existenței sale? Nu! Și atunci oare soarele suportă transformările? Nu! Totul depinde de atitudinea pământului, de perturbațiunile atmosferice, etc).

Un lucru deci e cert; Orice realitate este prinsă de intelect după tiparul cunoașterii sale. Adevărul în sine rămâne invariabil, conceptele și modelele devin însă capricios de variate. Realitatea e aceeași, părțile doar se modifică și cine oare poate mai mult afirma, sau nega, decât oamenii?

Am conclud deci că dubiul nu stânjenește întru nimic adevărul, nici nu-l modifică și poate să existe fără să-i aducă nici un prejudiciu, căci înțeleaptă e maxima: „existența realității, nu e în funcție de dorința noastră”.

Rămâne să vedem ce e dubiul subiectiv și întrucât e periculos omenirii, a nega, a afirma, fără nici un control.

Fiindcă am văzut, în accepțiune omenească, nu este niciun adevăr scutit de aceste însușiri, nu ale adevărului în sine, ci ale subrezeniei înțelegerii noastre.

Și ca să se vadă mai bine, ce este dubiul subiectiv, mă voiu folosi de o întâmplare din viața mea. Preparam un elev. Unica diligență îi era: Mitologia. Și'n adevăr cunoștea papagalicește multe zeități.

Pretinzându-se a-i ști pe toți zii armeni, mi-am făcut mândrie de magister, să-i dovedesc contrarul. Elevul meu însă, se încăpățâna să nege că Anahit, ar fi zeităte armeană, căci el nici barem n'a auzit de ea. Și simplaminte, fără multe scrupule, a radiat-o pe Diana Anahit, din tabela zeităților armene.

Sau cazul cu credința? Dubitezi, că așa te crezi mai interesant. Sau, nu vrei să crezi, că totul vrei să fi se pară absurd. Sau nu crezi numai ce vezi (abstracție undele magnetice, etc).

Fiindcă arareori am văzut om, care să fi vrut să creadă și să nu fi reușit. Căci nimic nu e mai ușor, decât să nu crezi dacă vrei așa și nimic nu e mai greu, decât să crezi dacă nu vrei însuși, (repet afară de intervenția supranaturală a harului).

Căci credința se bazează pe cele trei elemente ale vieții sufletești: intelectual, volotiv și afectiv. Natural întâi pe intervenția harului divin, dar precum se zice după Evanghelie, „când va bate la ușă, ușă să nu fie închisă!”

Dubitezi subiectiv? E cel mai ușor lucru, mai ales în domeniul ideilor, Filosofiei, transcendentalelor.

Căci cine oare ar putea crede creștinește, când se complăce în necredință, vrea hulă către Dumnezeu și vrea să creadă în supra-omul plăcerilor animalice, rupând prin păcate de moarte orice legătură cu harul sfânt?

Niciodată nu va putea crede, până când nu-și va îndepărta dubiul subiectiv, prin zbuciumul chingilor suferinții, vrând să creadă, iubind credința și ajungând cu

ghimpți rațiunii la întrezărirea ultimei cauze: Dumnezeu!

Dezechilibrul credinței!

Definiția credinței e simplă și tocmai de aceea conformistă: Adeziunea totală intelectuală, afectivă și volitivă la adevărurile de crezut (în sens mai strâns) definite de cele două magistere.

Și e clar că orice lipsă, a numai unuia din aceste elemente, induce dezechilibrul credinței. (Că e credință defectată, când crezi și nu vrei, sau crezi și nu-ți place, sau crezi și multe-ți sunt de necrezut).

Această credință dezechilibrată e păcat, și nici nu poate fi considerată *adevărată credință*. Pericolul ei persistă în faptul, că e greu de constatat și nu face oricui aceleași griji în examenul de conștiință. Indepărtarea ei e indispensabilă vieții creștinești, ca îndepărtată, toate trei elementele să fie împreunate în aceeași coroană de luciditate și intensitate de credință.

O altă nuanță a credinței dezechilibrate ar fi magia putere a unui singur element, ce aproape realizează credința adevărată,

deslocuindu-le pe celelalte. Spre exemplu la oamenii mai simpli elementul afectiv înlocuște pe cel intelectual.

(În orice caz în foarte multe locuri este vorba de intervenția harului sfințitor, ce întreține fiacără echilibrului, deși aparențele arată contrariul).

Căci fără de echilibru, deși un element e foarte puternic deslocuind pe celelalte, focarul credinței pare neputincios. (Cazul femeilor ce pot crede intens și pot totuși fi necredincioase până la ultima limită, vertiginos de repede).

Natural și acest dezechilibru de credință e periculos și singurul remediu, ar fi zilnică meditație și lectură intelectuală.

Căci numai calea de mijloc e calea cea mai sigură *în fața credinței*. Adeziunea totală a întregii vieți sufletești la adevărurile de crezut cu toate trei elementele trăirilor sufletești și prin asistența desăvârșită a Spiritului Sfânt, ca astfel crezând, să pieruim cărarea de mijloc ce ne despică viitorul, pentru noi și pentru a noastră mântuire.

Ion T. Buzdugan

NOTA RECENZIEI

„TINEREȚE“ DE P. S. S. Dr. IOAN SUCIU, EPISCOP AUXILIAR

Natural, rămâne un adevăr fără de echivoc, că sufletele mari sunt totdeauna tinere! Dar fiindcă uneori noțiunea de tinerețe se confundă cu noțiunea de viață — și e fapt cert că „viața“ e strămtorată în diverse definiții — mi-a părut de nuanța specificului judecății omenești (mai clar în asonanță „omenească“) și nu m'a surprins peste așteptări, reflexia curioasă a unui oarecare tânăr — îmi permit adjectivul „de duzină“ — asupra cărții de mai sus: „Ce-ar putea spune interesant un „celib“ și pe deasupra un „episcop“ despre tinerețe“?

Și fiindcă înțelepciunea se pretinde presată din mentalitatea omenească, nu pare deloc inutil să abord de început această problemă.

Dacă cineva — și regretabil mulți — crede că viața spectaculoaselor emoții purtate pe brânci de salahorii plăcerilor ieftine — în sens de valoare și nu de preț — este adevărata „viață“, în rama căreia tinerețea poate izbucni cu lava energiilor spirituale, natural, face o confuzie pe cât de obișnuită, pe atât de neadevărată.

Dacă tânărului îi vine credibilă definiția tinereței ieșită din tiparnițele lăncedelor speluncii, dacă tânărului îi pare melodioasă muzicalitatea tinereței, icnită din piepturile

răcnelor voluptoase, dacă pentru el tinerețea se dospește din frământarea vinelor pătimașe, iar crepusculul tinereței izvorăște din portalul legăturilor de patimi, atunci, natural, celibul, și mai ales reverendul, ar încerca zadarnic să-i explice noima tinereței.

Și totuși cartea e scrisă pentru tineret; e intitulată „Tinerețe“ și are de autor un „episcop“ — iar pentru o eventuală obiecție adăugăm — și nu este un paradox, ci din contră cea mai perfectă manifestare, a normei omenești, de a se intui pe sine... Căci merg și mai departe și spun că adevărata tinerețe a grandiosului simț de agerime intelectuală odihnită și de înțelegere obiectivă, rece și nepătimașă a valorilor de existență, dar mai ales zăcămintele vulcanicelor forțe spirituale, — de eroism creștin și de dârză rezistență pe drumul luptei în viață, — sunt notele exclusive ale castității.

Dar fiindcă — regretabil — viața are legi și tinerețea le aduce și lor tributul supunerii, se pare justificată intenția autorului de a prinde chingile tinereții adevărate de piscurile inaccesibile ale puterilor vieții.

Și fiindcă „tinerețea“ în accepția autorului — și în cea adevărată — este altarul adevărului, vatra iubirii și curajul ostășirii în făclia cărărilor de Evanghelie, atunci ori

cărui tânăr cartea de mai sus nu-i naște nedumeriri, ci-i încreștează confirmarea marilor lui avânturi, spre orizontul grandioaselor idealuri creștine.

Stilul și poezia ce ritmează într'o efluvioasă armonie paginile ce caracterizează unic meritul Preasfințitului Suciului ține și de astădată mărturie asupra dexterității recunoscute a Vlădicului Ioan, de a fi mănuiitor dibaciu în misterele subtilității literelor măiestre.

Condiția tehnică și forma cărții, e portativul adecvat în care lira marelui scriitor nordardelean și-a cântat cu multă putere de farmec, într'o muzicalitate duloasă și poetică — expresia sufletului său — cele mai gigantice gânduri de înțelegere a lumii, aducând astfel în literatura noastră depănarea celor mai actuale probleme în cea mai ușoară undă stilistică.

Din toate punctele de vedere, această carte poate fi înscrisă de pe acum în indexul marilor noastre producții literaro-bisericești, în năzuința căreia personalitățile celor doi mari Vlădici Iuliu și Ioan, sunt considerate cu multă recunoștință, adevărați „spiritus rector”, ducând în sarcina pastorației lor activitatea atât de rodnică a celor două edituri din cele două mari orașe, focare de puternică credință, Kolozsvár-Clujul și Nagyvárad-Oradea.

„NAȘTEREA DIN APĂ ȘI SPIRIT” DE PĂR. DR. COSMA AVRAM (3 P.)

Întâlnim în Nordul Ardealului un fenomen de vrednică amintire în legătură cu misionarismul scrisului. Fenomen, după care biblioteca spiritului, își găsește toate genurile cărților preferate, dela forma exteriorizării literare a adevărurilor de Dogmă creștină, până la forma exprimării științifice a acelorași adevăruri.

Ceea ce vrea să însemne că scopul fundamental urmărit prin destinderea spiritului în reconfortarea lecturilor ușor de digerat, se folosește de mijloacele cele mai adecvate pentru a se realiza în fondul cunoașterii religiei creștine, admiterea principiilor ei și fortificarea armăturii credinței prin trădători în fapte.

Repet: se folosește acest scop de cele mai adecvate mijloace. Pentru spiritele ce planează în universul răsfirărilor de nemărginit, care se ondolează pe serpentinele sinuoase ale reveriilor vieții, spre saturația exigențelor lor firești, li se inoculează tocmai prin elementul ce-i ține fermecați și care li absoarbe, adevărurile seci de credință, într'o formă stilistică îmbibată de nuanțele poeziei (vezi stilul P. S. S. Episcopului Ioan Suciului, a Pr. Emilian Lemeny și a Pr. N. Pura).

Pentru spiritele mai centralizate, mai unificate în jurul pivotului intelectual, cu preferința clarității cuvintelor cântărite scrupulos, cu aparatul de convingeri ridicat pe schelăria disecțiilor amănunțite, cu un cuvânt, spiritelor științifice li se inoculează credința prin definiții și argumente seci, redând Dogma în cuvinte grele de semnificații și științific cântărite.

Și nu-ți trebuie mult să răsfoiești cartea de mai sus, ca să te convingi că autorul a scris-o ultimului, accentuez, și numai ultimului grup de cetitori — fiind el însuși adept luptător a principiilor formulate acolo, — gata oricând să-și manifeste părerea — nu prea măgulitoare — față de așa zișii scriitori moderni.

Un lucru e cert: din punct de vedere dogmatic, autorul se impune prin claritatea formulărilor enunțate, prin distribuția lor în ordine logică și graduală, și prin alegerea unui subiect atât de necesar să fie tratat în tipare științifice.

Căci, cum însăși spune autorul în Prefața Sa, cartea e scrisă tuturor, dar în special „fraților și venerabilor Preoți români”. Ei vor găsi în această lucrare, material pentru instruirea credincioșilor; (nota personală: așa de necesară în această direcție) vor găsi apoi un important și fundamental punct de mănecare în viața evlavioasă.

Fiindcă cartea are două părți, cum zice autorul: una ascetică și mistică, iar alta dogmatică și pastorală. În partea întâi se arată originea dramei omenești și planul lui Dumnezeu asupra omului. În partea doua se arată apoi elementele dogmatice ale Botezului, cum și felul pastoral cum trebuie săvârșit.

Atât cartea cât și fondul vorbesc dela sine în locul oricărei aprecieri. Și fiindcă toți suntem conștii, din mărturia Istoriei, că cel mai mare pericol pentru Biserică îl reprezintă mai ales schismele și ereziile, nu putem să primim decât în justa-i importanță o carte ce cuprinde definiții de adevăruri infailibile, categoric și științific formulate.

I. I. B.

A V I Z

Frații Preoți, care au primit în comision Calendare „Viața Creștină” sunt insistent rugați să trimită costul lor în cel mai scurt timp pentru ca să putem face decontarea finală. Avem lipsă mare de bani pentru alte tipăriți de interes obștesc.

Editura „Asoc. Sf. NICHITA”
Kolozsvár, Király u. 25.